

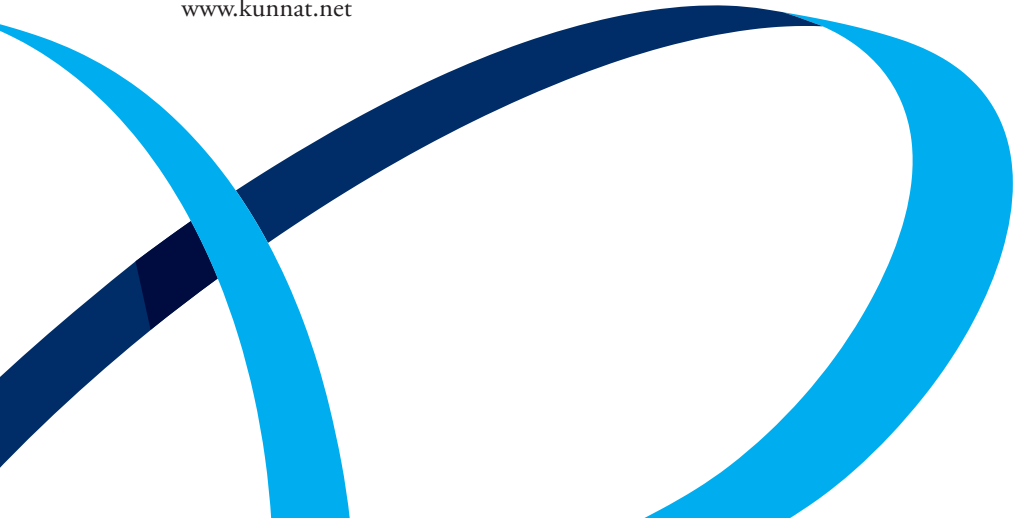
Yksityistiekysely 2016

Kuntaliiton
VERKKOJULKAISU

TOIMITTANUT
Matti Sahlberg

ISBN 978-952-293-466-6 (pdf)
© Suomen Kuntaliitto
Helsinki 2016

Suomen Kuntaliitto
Toinen linja 14, 00530 Helsinki
PL 200, 00101 Helsinki
Puh. 09 7711
www.kunnat.net

Sisältö

Johdanto	4
1 Vastanneet kunnat	6
2 Vastaajan rooli kunnassa	7
3 Tielautakunnan toimitustehtävien määrä	8
4 Erilaisten riitatapausten määrä tielautakunnan toimituksissa	9
5 Resurssit ja kustannukset	10
6 Tieisännöitsijät	12
7 Tielautakunnan muoto	13
8 Kannanottoja mahdollisiin muutoksiin tielautakunnan toimintaa koskien	13
9 Tiekuntien riita-asioiden sovittelu ja ratkaiseminen...	16
10 Mielenpide väitteestä ”Kunnan tehtävät ja vastuut yksityisteitä koskien tulisi säilyttää nykyisellään”	17
11 Avoimet kysymykset	18
11.1 Jos kunnan yksityisteitä koskevia tehtäviä ja vastuita tulee muuttaa, miten?	18
11.2 Mitä yksityisteitä koskevia tehtäviä ja vastuita tulevilla maakunnilla tulisi olla?	19
11.3 Mitä yksityisteitä koskevia tehtäviä ja vastuita valtiolla tulisi olla?	20

Johdanto

Suomen Kuntaliitto ja Suomen Tieyhdistys laativat syksyllä 2016 kyselyn, jonka tarkoitus oli koota tietoa kuntien näkemyksistä liikenne- ja viestintäministeriössä valmisteltuun yksityistielain kokonaisuudistukseen.

Kysely lähetettiin syyskuussa 2016 kaikkiin manner-Suomen kuntiin. Kysely kohdistettiin kuntien yksityistieasioista vastaaville henkilöille. Vastanneista lähes kaikki toimivat kunnan viranhaltijan roolissa. Kyselyyn vastasi 56 % manner-Suomen kunnista (166 eri kuntaa).

Kyselyä valmisteeseen työryhmään kuuluivat Suomen Kuntaliitosta kehittämisspäällikkö Matti Holopainen, tilastotutkija Matti Sahlberg ja liikenneasiantuntija Johanna Vilkuna. Lisäksi työryhmään kuului johtaja Jaakko Rahja Suomen Tieyhdistyksestä. Kyselyn käytännön toteutuksesta ja raportoinnista vastasi pääosin Matti Sahlberg.

Kyselyn vastauksia on tarkasteltu kuntakokoluokittain. Tällöin Helsinki, Tampere ja Turku on jaettu omaksi luokakseen yhdyskuntarakenteen erityispiirteiden vuoksi.

Kyselyn keskeiset johtopäätökset:

- Sekä kiinteistönmuodostusviranomaisen että tielautakunnan tekemien toimitusten yhteismäärä oli kyselyyn vastanneissa kunnissa noin 1 000 kappaletta kolmen viime vuoden aikana. Kiinteistönmuodostusviranomaisen toimituksia oli keskimäärin 25 per kunta (38 vastaajaa), tielautakunnan toimituksia keskimäärin 8 per kunta (129 vastaajaa).
- Riitatapauksia oli kunnissa keskimäärin noin 4 kappaletta per kunta kolmen viime vuoden aikana. Riitatapaukset liittyivät enimmäkseen tienpitoon liittyviin asioihin, tieyksiköintiin sekä tiemaksujen ja muiden kustannusten maksamiseen.
- Kyselyn perusteella suurin osa kunnista haluaa keventää kuntien yksityisteitä koskevia vastuita ja tehtäviä. Kuitenkin osa kunnista haluaa säilyttää tehtävät jokseenkin ennallaan.
- Valtaosa kunnista kaipaa muutoksia tielautakunnan toimintaan ja kannattaa sitä, että tielautakuntien toimituksia siirretään mahdollisimman laajasti kiinteistönmuodostusviranomaisten (joko kunnan viranomaisen tai Maanmittauslaitos) hoidettavaksi (67 % samaa mieltä, 18 % eri mieltä).
- Suurin osa vastanneista kunnista kannatti myös kiinteistönmuodostusviranomaisten päätösvallan laajentamista siten, että toimituksissa käsiteltäviä asioita siirretään mahdollisimman laajasti kiinteistönmuodostusviranomaisen päätöksellä ratkaistavaksi (60 % samaa mieltä, 13 % eri mieltä).
- Kunnista valtaosa pitää tärkeänä kuntien mahdollisuutta avustaa jatkossakin yksityistiekuntia harkitsemassaan laajuudessa (80 % samaa mieltä, 3 % eri mieltä). Tämä on ymmärrettävää sillä, yksityisteillä on paikoin tärkeä roolia haja-asutusalueen asutuksen, elinkeinotoiminnan ja esim. koulukuljetusten kannalta.
- Kyselyyn vastanneet kunnat maksavat yksityistieavustuksia yhteensä noin 21 miljoonaa euroa vuosittain. Tämän perusteella voidaan arvioida, että kaikki kunnat maksavat yksityistieavustuksia yhteensä vähintään 30 miljoonaa euroa vuosittain.
- Tielautakuntien lakkauttaminen säästää kuntien kustannuksia. Kunnat kuitenkin maksavat jatkossakin harkintansa mukaan yksityistieavustuksia, joiden hallinnointiin ja käsittelyyn tarvitaan kunnan resursseja. Siksi tielautakuntien lakkauttamisesta koituvia säästöjä on vaikea tarkasti arvioida.
- Tielautakunnan henkilötövuosien määrä on kyselyn perusteella keskimäärin 0,3 htv per kunta (mediaani 0,1 htv).
- Yksityistielainsäädännön muutoksessa tulisi yksityisteihin liittyviä toimitusmenettelyjä keventää ja modernisoida. Tämä on erittäin tärkeää asiakkaiden toimituksista maksamien kustannusten nousun hillitsemiseksi ja myös sujuvien toimitusaikojen kannalta. Toimituksista yhä suurempi osa siirtyy Maanmittauslaitoksen tehtäväksi.

-
- Kyselyyn vastanneiden kuntien näkemykset hajautuvat sen suhteen, minkä tahon tulisi vastata riita-asioiden sovittelusta ja ratkaisemisesta.
 - Tielautakuntien lakkauttamisen, kuntien tehtävien vähentämisen ja muiden lakimuutosten myötä yhä tärkeämmäksi asiaksi nousee yksityisteihin liittyvien riita-asioiden ennaltaehkäisy, jotta vähennetään oikeuslaistosta kuormittavia ja asiakkaille kalliita oikeuskäsittelyjä.
 - Kullakin viranomaisella on vastuu oman toimialansa neuvonnasta. Uudessa tilanteessa tämä tarkoittaisi sitä, että kiinteistönmuodostusviranomaiset vastaavat neuvonnasta toimitusten osalta, maakunnat valtionavustusten osalta ja kunnat harkinnanvaraisten avustustensa osalta. Tällä hetkellä Suomen Tieyhdistys antaa tiekunnille neuvontaa yksityistieasioissa.
 - Entistä tärkeämpään rooliin nousee myös ammattimaisen tieisännöinnin edistäminen ja ammatillisen toiminnan ja työkalujen kehittäminen. Tieisännöitsijät tarjoavat palvelujaan tiekunnille ja toimivat tiekunnissa asiantuntijoina. Tieisännöitsijöiden palvelut parantavat yksityisteiden hoidon ammattimaisuutta ja laatua sekä helpottavat tiekuntien toimintaa ja hallintoa. Tieisännöinnin edistäminen vahvistaa myös maaseudun elinkeinopohjaa. 72 % kyselyyn vastanneista kokee, että lautakunnalle on ollut hyötyä tieisännöijistä. Usea vastaaja ilmoitti, että ammattimainen tieisännöinti on vähentänyt riitatapauksia.
 - Kysyttäessä, mitä tehtäviä maakunnille tulisi siirtää, mainittiin yleisimmin avustukset. Kuitenkin suurempi osa vastaajista oli sitä mieltä, että avustukset ja perusparannukset tulisi olla valtion vastuulla.

1 Vastanneet kunnat

Vastaajien määrä: 172 (166 eri kuntaa)

Alle 10 000 asukkaan vastanneet kunnat:

Alavieska	Juva	Kuhmoinen	Parkano	Savukoski
Asikkala	Jämijärvi	Kuortane	Pelkosenniemi	Siikainen
Askola	Kangasniemi	Kyyjärvi	Pello	Siikajoki
Eurajoki	Kannus	Kärkölä	Pertunmaa	Somero
Evijärvi	Karjajoki	Kärsämäki	Petäjävesi	Sulkava
Halsua	Karkkila	Laitila	Pielavesi	Suomussalmi
Hankasalmi	Kauniainen	Loppi	Polvijärvi	Suonenjoki
Harjavalta	Kemijärvi	Luumäki	Pornainen	Sysmä
Hartola	Kihniö	Maalahti	Posio	Taipalsaari
Hausjärvi	Kemiönsaari	Marttila	Pudasjärvi	Tammela
Heinävesi	Kinnula	Merijärvi	Punkalaidun	Teuva
Ii	Kittilä	Muhos	Pyhtää	Tohmajärvi
Inari	Kiuruvesi	Muurame	Pyhäntä	Toivakka
Isojoki	Kokemäki	Mynämäki	Pälkäne	Urjala
Jokioinen	Kolari	Mäntyharju	Rantasalmi	Valtimo
Joroinen	Korsnäs	Nousiainen	Rautalampi	Vesilahti (5 vast.)
Joutsa	Koski Tl	Närpiö	Ristijärvi	Veteli
Juankoski	Kristiinankaupunki	Oulainen	Ruokolahti	Viitasaari
Juuka	Kruunupyy	Outokumpu	Rääkkylä	Ylitornio
Juupajoki	Kuhmo (2 vast.)	Padasjoki	Savitaipale	Ähtäri

10 000–30 000 asukkaan vastanneet kunnat: (Lieksa ja Nurmes luokiteltu Lieksan mukaan)

Alavus	Keuruu	Loimaa	Pedersöre	Varkaus
Forssa (2 vast.)	Kontiolahti	Loviisa	Pieksämäki	Vihti
Hamina	Mustasaari	Mäntsälä	Raahe	Ylöjärvi
Hämeenkyrö	Kurikka	Mänttä-Vilppula	Raasepori	Äänekoski
Iisalmi	Kuusamo	Naantali	Sastamala	
Imatra	Lapua	Nivala	Siilinjärvi	
Jämsä	Leppävirta	Orimattila	Sipoo	
Kalajoki	Lieksa ja Nurmes	Paimio	Sotkamo	
Kankaanpää	Liperi	Parainen	Uusikaupunki	

Yli 30 000 asukkaan vastanneet kunnat:

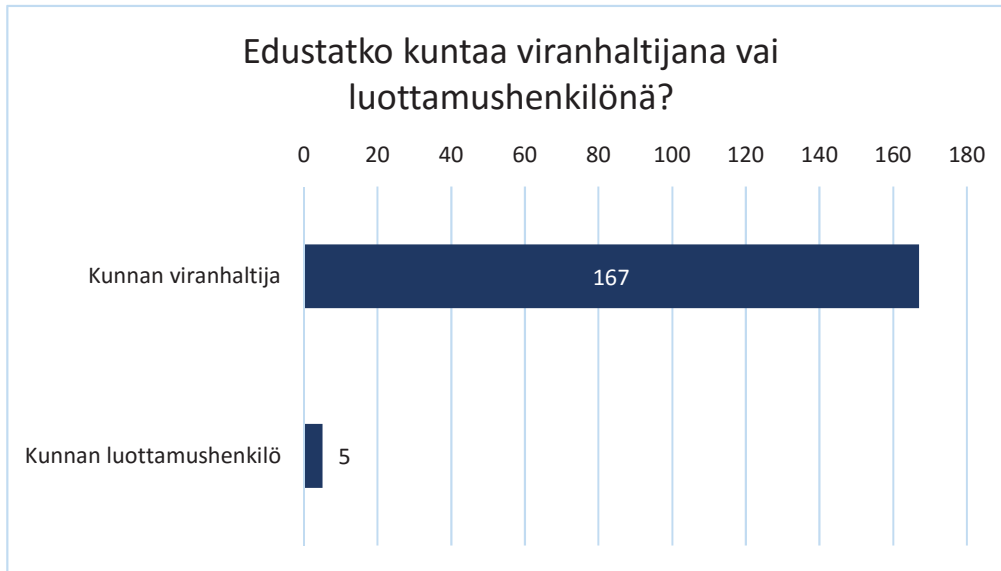
Espoo	Kangasala	Lohja	Porvoo	Vaasa
Hyvinkää	Kirkkonummi	Mikkeli	Rauma	Vantaa
Hämeenlinna	Kokkola	Nokia	Rovaniemi	
Jyväskylä	Kouvola	Nurmijärvi	Salo	
Järvenpää	Lappeenranta	Oulu	Seinäjoki	

Lisäksi Helsingin, Tampereen ja Turun vastaukset luokiteltu erikseen:

Helsinki	Tampere	Turku
----------	---------	-------

2 Vastaajan rooli kunnassa

Vastaajien määrä: 172

3 Tielautakunnan toimitustehtävien määrä

Vastaajien määrä: 157

Nykyisen lainsäädännön mukaan kiinteistönmuodostusviranomaisen toimii uusien tiekuntien perustamisvaiheessa. Tielautakunnan toimitukset liittyvät puolestaan jo olemassa olevien tielautakuntien käyttöön ja ylläpitoon liittyvien tehtävien hoitamiseen.

Kiinteistönmuodostusviranomaisen on joko Maanmittauslaitos tai tietyissä tapauksissa kunta, jos kunta toimii kiinteistörekisterin pitäjänä.

Kiinteistönmuodostusviranomaisen tekemiä toimituksia kolmen viime vuoden aikana:

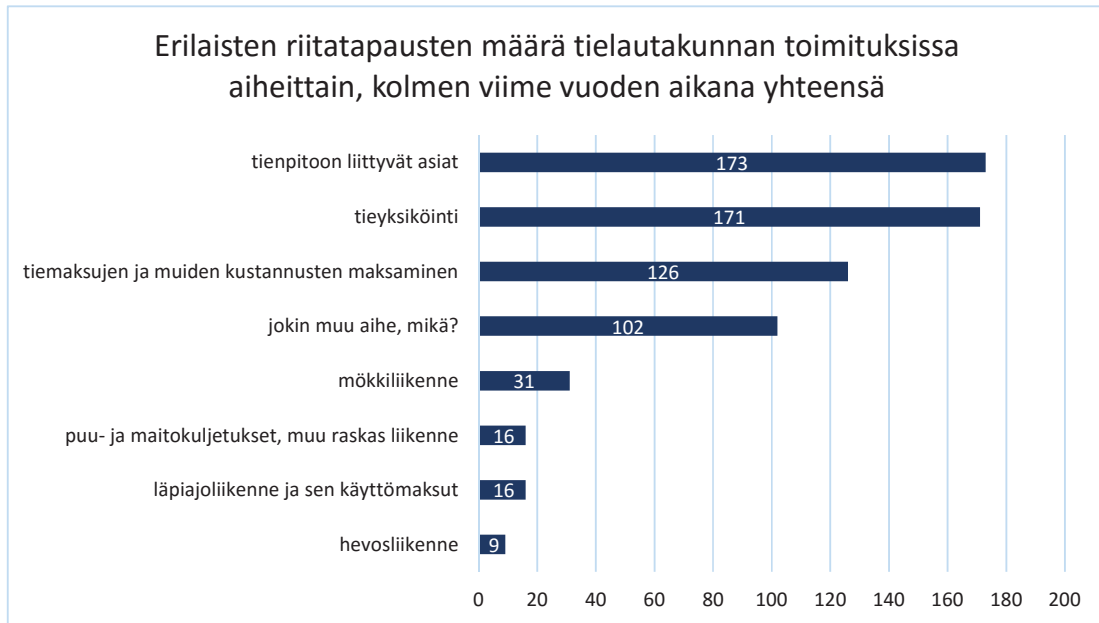
Kuntaluokka	Min.	Max.	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Vastauksia (väh. 1 toimitus)
Alle 10 000 as.	1	50	9	4	197	23
10 000–30 000 as.	3	15	8	6	64	8
Yli 30 000 as.	2	352	101	9	705	7
Helsinki, Tampere ja Turku	-	-	-	-	-	-
Yhteensä	1	352	25	6	966	38

Tielautakunnan tekemiä toimituksia kolmen viime vuoden aikana:

Kuntaluokka	Min.	Max.	Keskiarvo	Mediaani	Summa	Vastauksia (väh. 1 toimitus)
Alle 10 000 as.	1	25	5	4	372	70
10 000–30 000 as.	1	23	9	7	332	36
Yli 30 000 as.	1	72	14	8	292	21
Helsinki, Tampere ja Turku	4	10	7	7	14	2
Yhteensä	1	72	8	6	1 010	129

4 Erilaisten riitatapausten määrä tielautakunnan toimituksissa

Vastaajien määrä: 149

Erilaisten riitatapausten määrä ja osuus aiheittain kolmen viime vuoden aikana kuntaluokittelun mukaan (Vastaajien määrä: 149):

	Alle 10 000 as.	10 000–30 000 as.	Yli 30 000 as.	Helsinki, Tampere ja Turku	Yhteensä
Tieyksiköinti	87 (26 %)	58 (28 %)	26 (27 %)	-	171
Tiemaksujen ja muiden kustannusten maksaminen	57 (17 %)	34 (17 %)	30 (31 %)	5 (38 %)	126
Läpiajoliikenne ja sen käyttömaksut	8 (2 %)	8 (4 %)	-	-	16
Hevosliikenne	6 (2 %)	1 (0 %)	-	2 (15 %)	9
Puu- ja maitokuljetukset, muu raskas liikenne	7 (2 %)	8 (4 %)	1 (1 %)	-	16
Mökkiliikenne	24 (7 %)	7 (3 %)	-	-	31
Tienpitoon liittyvät asiat	103 (31 %)	39 (19 %)	25 (26 %)	6 (46 %)	173
Jokin muu aihe, mikä?	37 (11 %)	50 (24 %)	15 (15 %)	-	102
Yhteensä	329 (100 %)	205 (100 %)	97 (100 %)	13 (100 %)	644

5 Resurssit ja kustannukset

Vastaajien määrä: 165

Vastaajat yhteensä:

	Tielautakunnan kustannukset kunnalle, arviolta (€ / vuosi)	Henkilötyövuosien määrä, arviolta	Kokouspalkkiot, arviolta (€ / vuosi)	Muut kustannukset kuten lautakunnan kouluttaminen, arviolta (€ / vuosi)	Kunnan maksamien yksityistieavustusten määrä, arviolta (€ / vuosi)
Min.	100	0,0025	50	30	6 000
Max.	1 700 000	4	9 000	7 500	1 500 000
Keskiarvo	26 939	0,2	1163	711	132 340
Mediaani	2 000	0,1	508	413	80 000
Summa	3 394 314	31	148 906	55 482	20 115 660
Vastauksia	126	124	128	78	152

Alle 10 000 as. kunnat:

	Tielautakunnan kustannukset kunnalle, arviolta (€ / vuosi)	Henkilötyövuosien määrä, arviolta	Kokouspalkkiot, arviolta (€ / vuosi)	Muut kustannukset kuten lautakunnan kouluttaminen, arviolta (€ / vuosi)	Kunnan maksamien yksityistieavustusten määrä, arviolta (€ / vuosi)
Min.	100	0,0025	50	30	6 000
Max.	145 000	1	4 800	7 500	500 000
Keskiarvo	9 958	0,1	653	603	83 212
Mediaani	2 000	0,1	500	350	63 500
Summa	726 940	11	45 717	28 352	7 489 100
Vastauksia	73	73	70	47	90

10 000–30 000 as. kunnat:

	Tielautakunnan kustannukset kunnalle, arviolta (€ / vuosi)	Henkilötyövuosien määrä, arviolta	Kokouspalkkiot, arviolta (€ / vuosi)	Muut kustannukset kuten lautakunnan kouluttaminen, arviolta (€ / vuosi)	Kunnan maksamien yksityistieavustusten määrä, arviolta (€ / vuosi)
Min.	150	0,02	150	100	7 000
Max.	300 000	3,5	6 000	2 500	750 000
Keskiarvo	18 469	0,35	1 472	561	171 436
Mediaani	2 000	0,1	875	400	150 000
Summa	664 874	12	55 939	11 780	6 514 560
Vastauksia	36	35	38	21	38

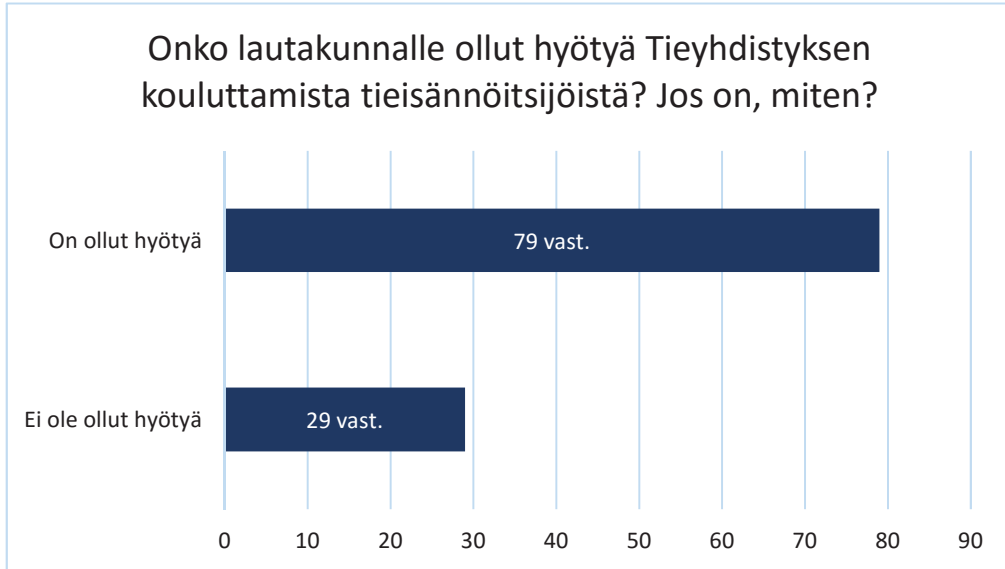
Yli 30 000 as. kunnat:

	Tielautakunnan kustannukset kunnalle, arviolta (€ / vuosi)	Henkilötyövuosien määrä, arviolta	Kokouspalkkiot, arviolta (€ / vuosi)	Muut kustannukset kuten lautakunnan kouluttaminen, arviolta (€ / vuosi)	Kunnan maksamien yksityistieavustusten määrä, arviolta (€ / vuosi)
Min.	500	0,05	300	50	20 000
Max.	1 700 000	2,5	9 000	5 000	1 500 000
Keskiarvo	125 094	0,5	2 553	1 535	274 571
Mediaani	5 000	0,3	1 450	800	210 000
Summa	2 001 500	7	45 950	15 350	5 766 000
Vastauksia	16	14	18	10	21

Helsinki, Tampere ja Turku:

	Tielautakunnan kustannukset kunnalle, arviolta (€ / vuosi)	Henkilötyövuosien määrä, arviolta	Kokouspalkkiot, arviolta (€ / vuosi)	Muut kustannukset kuten lautakunnan kouluttaminen, arviolta (€ / vuosi)	Kunnan maksamien yksityistieavustusten määrä, arviolta (€ / vuosi)
Min.	1 000	0,005	300	-	21 000
Max.	1 000	0,2	1 000	-	225 000
Keskiarvo	1 000	0,1	650	-	115 333
Mediaani	1 000	0,1	650	-	100 000
Summa	1 000	0,2	1 300	-	346 000
Vastauksia	1	2	2	-	3

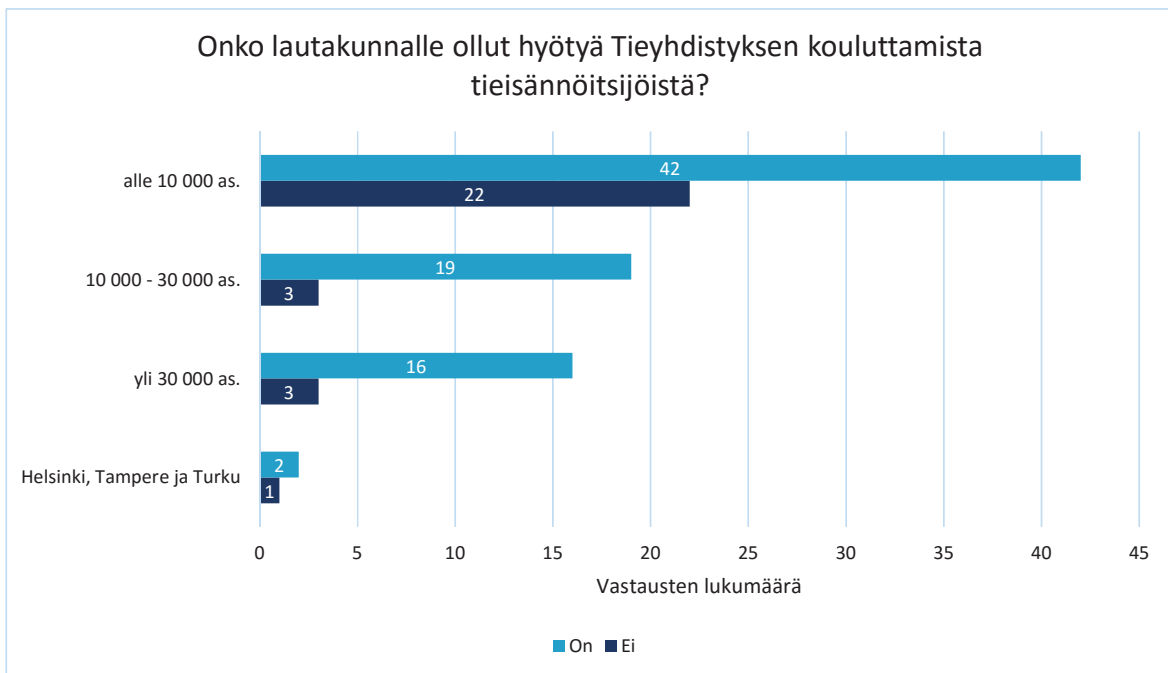
6 Tieisännöitsijät

Jos on ollut hyötyä, miten:

Avoimissa vastauksissa korostui tieisännöitsijöiden ammattitaidon merkitys tieyksiköintiasioissa, neuvonnassa sekä ongelmien ja riitatapausten ennaltaehkäisyssä.

Vastausjakauma kuntaluokittain:

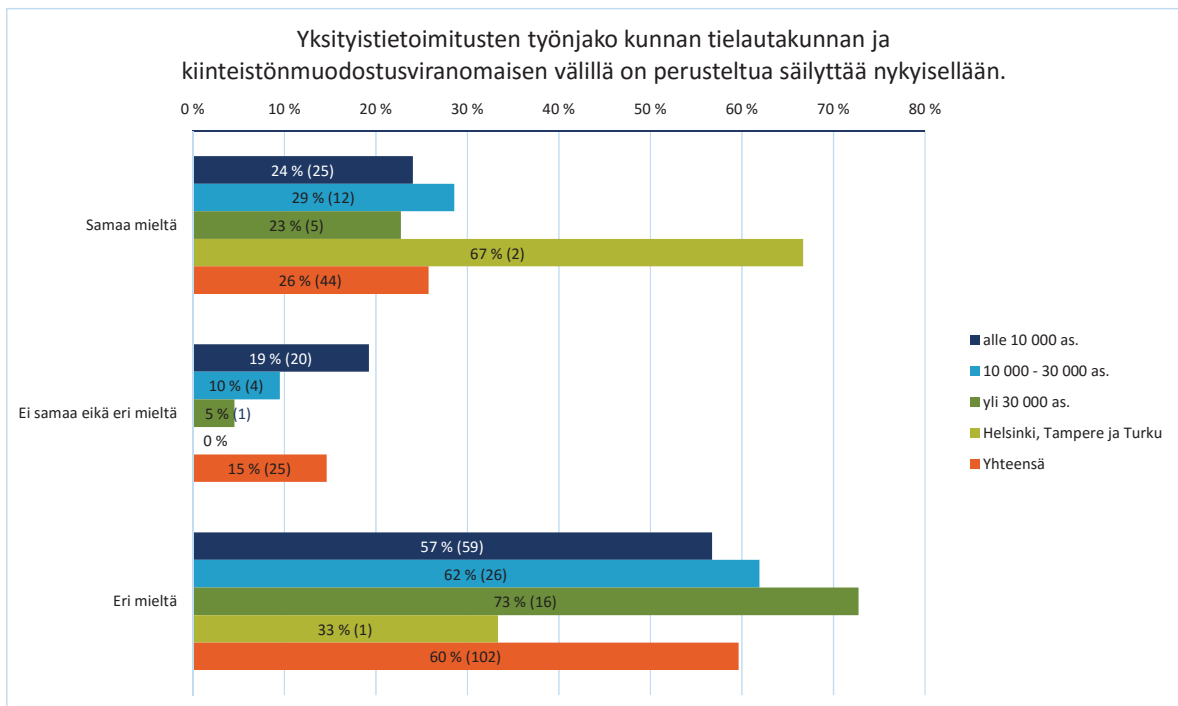
7 Tielautakunnan muoto

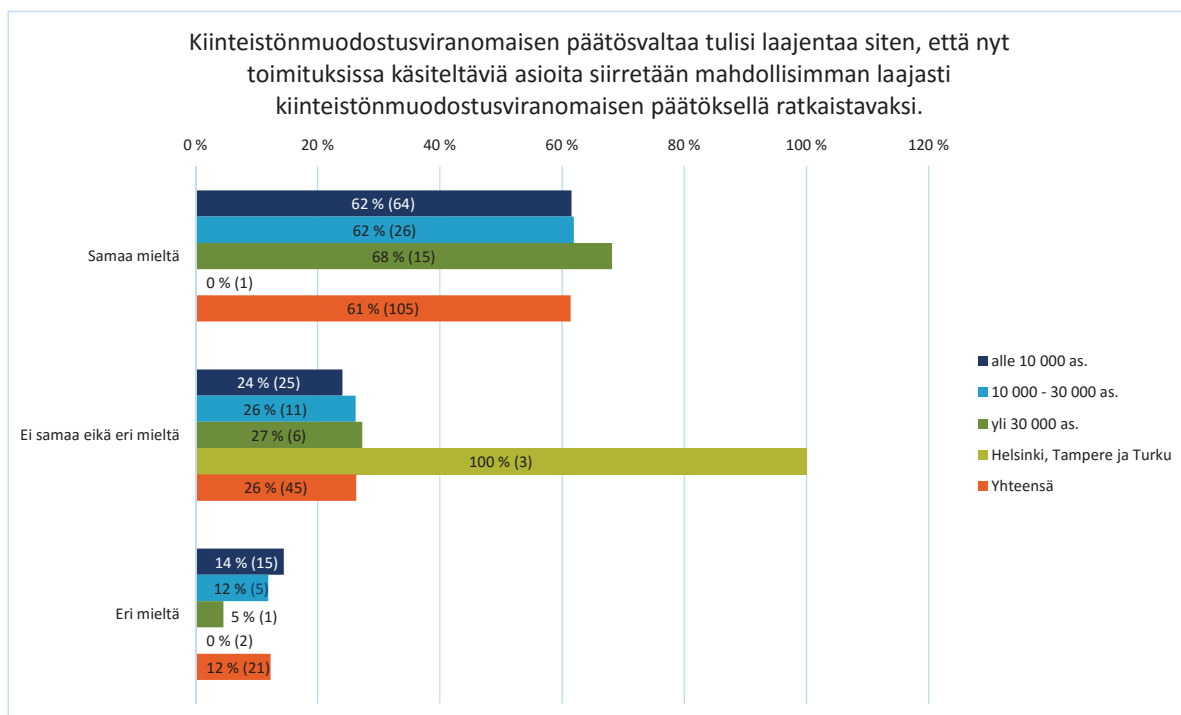
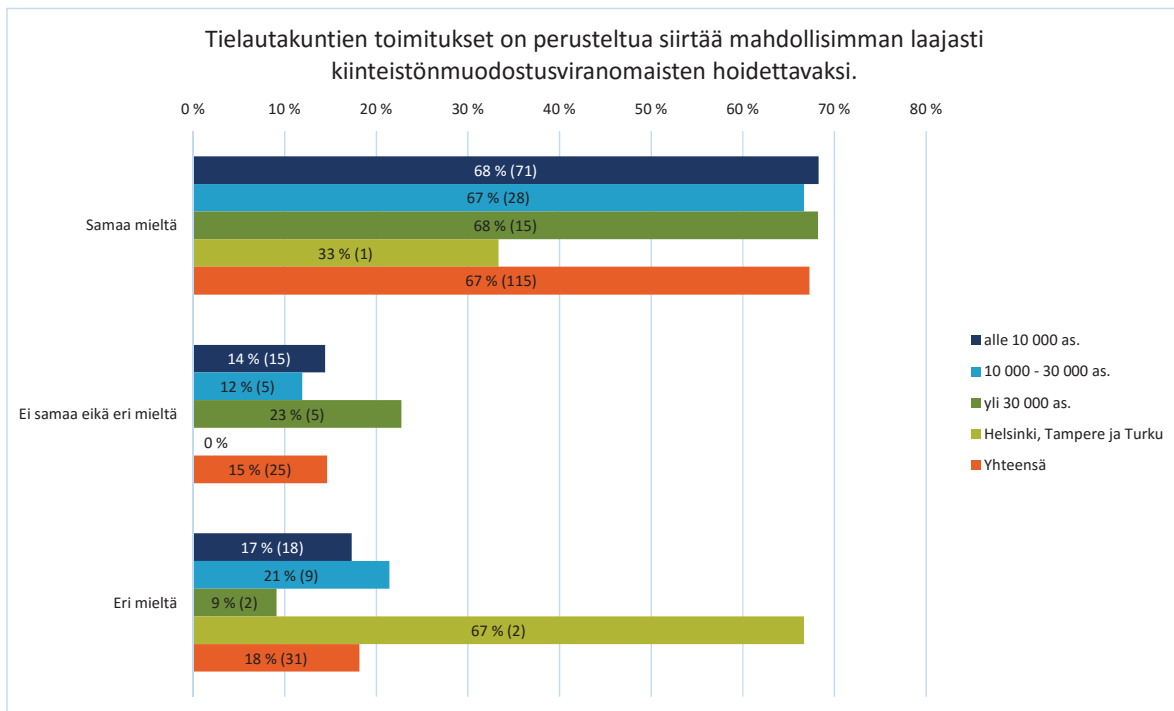
Vastaajien määrä: 164

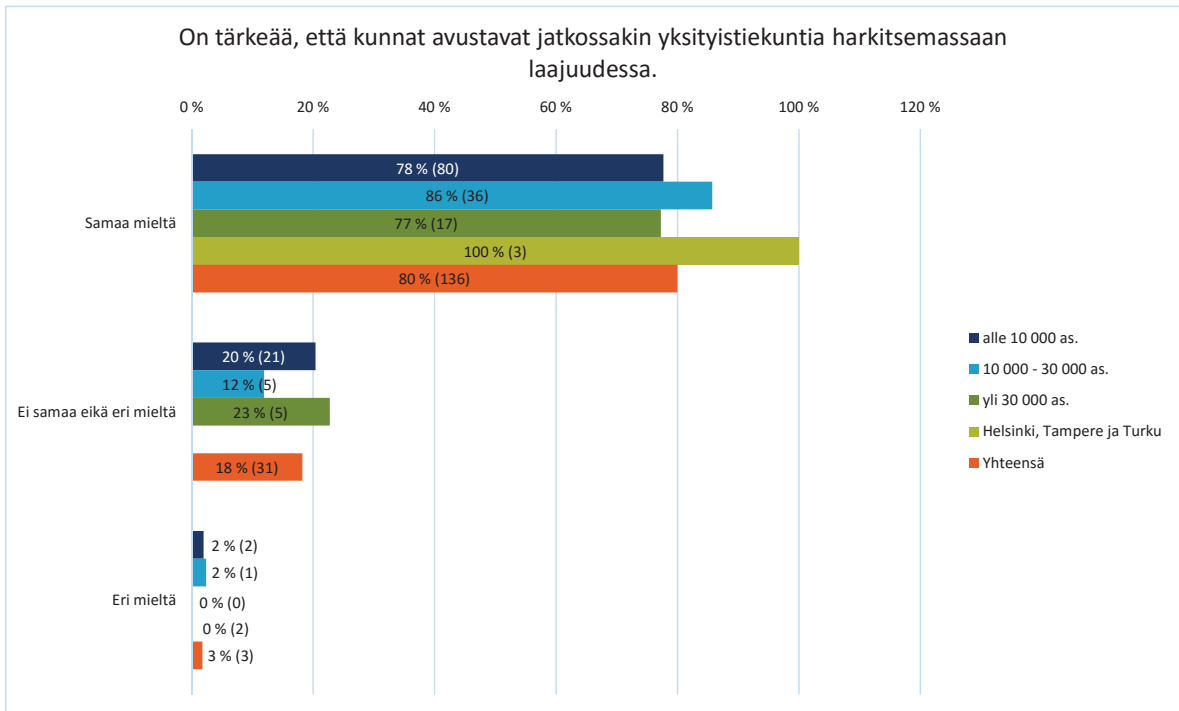
Kuntaluokka	Jonkin lautakunnan jaosto	Kunnan oma lautakunta	Useamman kunnan yhteinen lautakunta (tai jaosto)
Alle 10 000 as.	76	19	3
10 000–30 000 as.	35	5	1
Yli 30 000 as.	18	4	-
Helsinki, Tampere ja Turku	2	1	-
Yhteensä	131	29	4

8 Kannanottoja mahdollisiin muutoksiin tielautakunnan toimintaa koskien

Vastaajien määrä: 171

9 Tie kuntien riita-asioiden sovittelu ja ratkaiseminen...

Vastaajien määrä: 170

Vastaajat yhteensä:

	1 (paras)	2	3	4 (huonoin)	Vastaajia	Keskiarvo
on perusteltua säilyttää kunnassa	41	29	22	44	136	2,5
on perusteltua järjestää kuntien yhteistyönä	21	44	52	22	139	2,5
on perusteltua siirtää maakuntiin	29	45	40	22	136	2,4
on perusteltua siirtää käräjäoikeuteen	46	24	22	63	155	2,7

Alle 10 000 as. kunnat:

	1 (paras)	2	3	4 (huonoin)	Vastaajia	Keskiarvo
on perusteltua säilyttää kunnassa	21	16	12	29	78	2,6
on perusteltua järjestää kuntien yhteistyönä	13	27	31	15	86	2,6
on perusteltua siirtää maakuntiin	17	28	27	12	84	2,4
on perusteltua siirtää käräjäoikeuteen	27	16	16	37	96	2,7

10 000–30 000 as. kunnat:

	1 (paras)	2	3	4 (huonoin)	Vastaajia	Keskiarvo
on perusteltua säilyttää kunnassa	15	9	6	5	35	2
on perusteltua järjestää kuntien yhteistyönä	5	14	9	4	32	2,4
on perusteltua siirtää maakuntiin	6	9	10	7	32	2,6
on perusteltua siirtää käräjäoikeuteen	10	3	5	19	37	2,9

Yli 30 000 as. kunnat:

	1 (paras)	2	3	4 (huonoin)	Vastaajia	Keskiarvo
on perusteltua säilyttää kunnassa	2	4	4	10	20	3,1
on perusteltua järjestää kuntien yhteistyönä	3	1	12	3	19	2,8
on perusteltua siirtää maakuntiin	6	8	2	2	18	2
on perusteltua siirtää käräjäoikeuteen	9	5	1	5	20	2,1

Helsinki, Tampere ja Turku:

	1 (paras)	2	3	4 (huonoin)	Vastaajia	Keskiarvo
on perusteltua säilyttää kunnassa	3				3	1
on perusteltua järjestää kuntien yhteistyönä		2			2	2
on perusteltua siirtää maakuntiin			1	1	2	3,5
on perusteltua siirtää käräjäoikeuteen				2	2	4

10 Mielenpide väitteestä "Kunnan tehtävät ja vastuut yksityisteistä koskien tulisi säilyttää nykyisellään"

Vastaajien määrä: 168

Kuntaluokka	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	Vastaajia
alle 10 000 as.	9	30	17	27	20	103
10 000 - 30 000 as.	4	13	2	13	8	40
yli 30 000 as.	-	7	-	11	4	22
Helsinki, Tampere ja Turku	1	-	2	-	-	3
Yhteensä	14	50	21	51	32	168

11 Avoimet kysymykset

Vastaajien määrä: 129

11.1 Jos kunnan yksityisteitä koskevia tehtäviä ja vastuuta tulee muuttaa, miten?

- Noin puolet vastanneista mainitsi, että joitain kunnan tehtäviä tulisi siirtää kiinteistönmuodostusviranomaiselle (käytännössä yleensä Maanmittauslaitokselle) tai käräjäoikeuteen.
- 10 vastauksessa ehdotettiin, että tehtäviä voisi järjestää kuntien välisenä yhteistyönä tai maakunnissa.

Poimintoja muista avoimista vastauksista:

- Nykyjärjestelmä on hyvä – paikallistuntemus on yksityistielaisissa erittäin tärkeä asia. Liian moni asia on viime vuosina siirtynyt kunnista etäälle päätettäväksi. Nyt täytyisi keskittämistä saada viimeinkin pysähtymään. Tämä on taas yksi maaseudun autioitumista kiihdyttävä seikka.
- Tielautakunnan toimitukset tulisi siirtää kaikki Maanmittauslaitoksen yksityistietoimituksiksi. Nykyisellään lautakuntien päätösten uskottavuus on heikkoa, kun niitä ei voi todellisuudessa riitajutuissa mitenkään pakkotoimeenpanna, tai edes määrätä häviäjälle edunvalvontakuluja maksettavaksi. Turhauttaa sellaista asioita valmistelevaa virkamiestä, jolla olisi oikeasti tärkeämpiäkin tehtäviä hoidettavana oikean kuntatalouden kannalta. On resurssien haaskausta tehdä päätöksiä, joilla ei ole merkitystä muuten kuin tiekunnan perustamistapauksessa.
- Tielautakunnat tulee poistaa. Tehtävä on liian vaativa pienille kunnille (=suurimmalle osasta kuntia). Juttuja tulee harvakseltaan, eikä pääse syntymään asiantuntemusta. Tielautakuntaan päätyvät asiat ovat usein hankalia ja riitaisia, ja ne vaativat yksityistielain tulkintaa ja juristin koulutusta.
- Eftersom vägnämnden består av politiker så är inte de insatta i lagen. Där blir det tjänstemannen som ensam står för kunnandet. Detta problematiskt vid tvister. Men ex bildande av väglag som är mera av registrerings typ är ok att hålla kvar i kommunen. För detta är mycket billigare för väglagen. I vår kommun brukar vi försöka hålla 1 möte per år var vi behandlar all nya väglagsbildningar/förlängningar. Då får vi ner möteskostnaderna och väglagens kostnader. Ex Vid ett möte hölls 3 väglags ärenden så var kostnaden under 200 € per väglag. Eftersom de delade på mötesarvodena. I prisen ingick arvoden, kallelse kostnader och tjänstemanna timmar.
- Yksityisteihin liittyvää päätöksentekoa tulisi yksinkertaistaa – esimerkiksi enemmän virkamiespäätöksillä tehtäviä ratkaisuja ja vähemmän päätöksentekoportaita. Valitusportaassa voitaisiin sitten käyttää lautakuntaa jne.
- Tehtävät tulisi siirtää pois kunnille kuuluvista tehtävistä. Valtaosa kunnista toimii nykyisellään riittämättömällä resurssilla, ja usein mm. yksityisteihin liittyviä asioita hoidetaan viranhaltijan sivutoimen sivutoimena. Tämä johtaa usein varsinkin riitatapauksissa sellaisiin tilanteisiin, että koska tehtäviä ei hoideta päätoimisesti ja rutiinilla, kuluu viranhaltijalta niiden valmisteluun ja ratkaisuehdotuksiin kohtuuttomasti aikaa.
- Jos kunnat jakavat yksityistieavustuksia, sen pitäisi olla jotenkin yhtenäistä. Määrärahat voivat muuttua radikaalisti kunnan rajalla. Tieliikennelaki lähtee kuitenkin siitä, että tien kunto ei saa muuttua, tai siitä on ilmoitettava liikennemerkein.
- Tielautakunnan kokoonpano ei missään mielessä ole järkevä poliittisesti valituista päättäjistä muodostuvana vaan mieluummin asiantuntevista viranhaltijoista koostuvana. Luottamus henkilöillä ei ole riittävästi asiantuntemusta tai kiinnostusta lakiin/perusteisiin perehtymiseen. Valmistelijoilta vaaditaan valtava työ, kun taas päättäjät toimivat lähinnä kokouspalkkioiden kannustamana kumileimasimena.
- Yleinen mielipide kunnassa on, että yksityisteiden hoito (siis tiekuntien muodostaminen) tulisi siirtää tiekuntien tehtäväksi. Mutta tästä mielestäni seuraa väistämättä se, että puomien määrä tulee lisääntymään, ja se vaikuttaa aika laajalla tasolla heikentävästi metsässä kulkijoihin (marjastus, metsästy, erästäly, patikointi..), mikä ei ole yleisen ihmisen hyvinvoinnin kannalta hyvä.

11.2 Mitä yksityisteitä koskevia tehtäviä ja vastuita tulevilla maakunnilla tulisi olla?

Yleisiä vastauksia:

- Avustukset (27 vastausta)
- Ei mitään (16 vastausta),
- Tietoimitukset (12 vastausta),
- Neuvonta, ohjeistus (10 vastausta),
- Riita-asiat (9 vastausta)

Poimintoja muista avoimista vastauksista:

- Jos kunnilta poistetaan yksityistieasiat, tulisi maakunnilla olla käytettävissä kunnan toimen/viranhaltija, koska paikallistuntemus on valttia yksityistieasioissa. Samoin perustamistoimitukset tulisi jäädä maakuntiin.
- Uutta maakuntatason väliporrasta tuskin tarvitaan muuten, ellei ELY-keskukselta haluta siirtää valtionavustuspäätöksiä sinne.
- En näe asiaa mitenkään toimivana ratkaisuna. Paras olisi siirtää kaikki kiinteistöihin ja tienulottuvuuksiin liittyvät asiat Maanmittauslaitoksen yksityistietoimituksissa hoidettaviksi. Riitajutut voisi siirtää suoraan aina käräjäoikeuteen, joka voi täysin valtuuksin tuomita hävinneen osapuolen maksamaan vastapuolen oikeudenkäynti- ja edunvalvontakulungit. Yleensä kulut ovat olleet vähintään 3-5 tuhatta euroa, joten se lopettaisi turhista narinat – ja pakkokeinot päälle, niin jäisi vain asiaa ratkottavaksi.
- Yksityistielain tielautakunnan tehtävät. Maakuntatasoisesti asiat voitaisiin hoitaa paremmin: valmistelijoina asiaan koulutettuja alan ihmisiä, joille kertyy kokemusta lain tulkinnoista (juttujen määrä isompi). Lakia tulkittaisiin koko maakunnan alueella ja laajemminkin samalla tavalla, jolloin päätösten laatu ja tasapuolisuus paranisi.
- Elinkeinojen kehittämiseen ja vapaa-ajan viettämiseen liittyen tiekunnilla voisi Hämmäläisen esityksen mukaisesti olla muitakin tehtäviä tien ylläpidon lisäksi. Maakunnille on muutenkin mietitty alueellisia kehittämistehtäviä, joten tiekunnat voisivat olla yksi osa kehittämistä. Mutta silloin olisi oltava maakunnan hoidossa myös nykyisen tielautakunnan tehtäväkuvaan liittyvät asiat.
- Tienpitäjien määrä on jossain määrin ongelma jo nykyisin. Omasta kunnasta on olemassa esimerkki, jossa 3 urakoitsijaa (ELY, kunta ja valokaapeliurakoitsija) tekevät saman kuukauden aikana päällystystöitä samassa risteyksessä teettäen ne kolmella eri urakoitsijalla eri aikaan. Yksi väliporras lisää toisi (jälleen) lisää hallinnollista työtä kuten lausuntojen pyytämistä, enakkolausuntoja ym., ja saattaisi kuitenkin käytännössä aiheuttaa kunnille yksityistieasioiden hoitamista, vaikka vastuut olisivatkin siirrettyä maakunnille. Hallinnon kulujen lisääntymisen kautta varoja syötäisiin itse perusasian eli tien kunnossapidon ja sen varmistamisen osalta. Ja kunnassa tulisi kuitenkin olla organisaatio, joka ottaa kantaa yksityistieasioihin. Toisaalta myös paikallisuustuntemus on tärkeää yksityistieasioiden hoitamisen kannalta. Joten maakuntien tehtävien osalta tulisi tarkkaan harkita, tarvitaanko väliporrasta, vai voidaanko ”komentoketjua” yksinkertaistaa.
- Maakuntatasolle ei ole tarpeen siirtää mitään yksityistieasioita. Kunnassa on kuitenkin paras tieto oman kunnan yksityisteistä. On turha luoda yhtä porrasta lisää yksityisteihin liittyen. Vaihtoehtoisesti voi ajatella, että valtion rooli karsitaan yksityisteistä pois, ja valtion tehtävät siirretään maakunnille.
- Kunnat voisivat säilyttää harkinnanvaraisen yksityistieavustuksen. Muut tehtävät tulisi siirtää esim. maakuntahallintoon tai valtiolle, jossa niitä varten olisi laajemman alueen ja työmäärän perusteella mahdollista nimetä päätoiminen henkilö asioita hoitamaan.
- Yksityistieasioiden neuvontaa juridiikka-asioissa ja mahdollisesti myös riita-asioissa. Perustettava Pienkunta-asiamiehen tehtävä maakuntiin.
- Kuntien ja ELY-keskusten yhteisten tienhoitohitourakoiden valmistelu ja yhteistyön edistäminen.

- Jos tietoimitukset siirtyvät maakunnille, käsittely yhtenäistyisi, mutta kustannukset eivät saisi tiekunnille nousta, koska silloin valituksia jäisi tekemättä ja mahdollinen oikeudenmukaisuus toteutumatta. Kuitenkin enenevässä määrin osakkailla ei ole yksityistieasioiden osaamista ja siitä seuraa ongelmia.
- Yksittäisen kunnan resurssien ja rahoituksen riittävyys tiekunnille kohdennetuissa varoissa on heikko nykytilanteessa.
- Seudullisesti suurempien ja aluetta yhdistävien tai muutoin tärkeiden yksityisteiden hallinnointi sekä alueen tieverkoston kehittäminen. Mikäli tielautakunnan tehtävä siirtyy kunnalta, se voisi toimia alueellisena tielautakuntana. Pienissä kunnissa tielautakuntiin ei riita-asioissa löydy aina riittävästi päättäjiä, kun kaikki tuntevat toisensa.
- Maakunnallinen yksityistierekisteri (sisältäen myös tiedot maakunnassa toimivista tieisännöitsijöistä)
- Riita-asioden ratkaisu, koska käytännössä sellaisia on suurin osa. Tulee tiekunnille ja osakkaille kalliiksi, jos ne siirtyvät käräjäoikeuden ratkaistaviksi – ja tuleeko näistä asioista turhaan käräjäoikeutta rasittavia ”pikkuasioita”?

11.3 Mitä yksityisteitä koskevia tehtäviä ja vastuita valtiolla tulisi olla?

Yleisiä vastauksia:

- Avustukset, perusparannukset (58 vastausta)
- Toimitukset (22 vastausta)
- Riita-asiat (14 vastausta)
- Tie kuntien perustaminen (7 vastausta)

Poimintoja muista avoimista vastauksista:

- Kaikki yksityisteitä koskevat toimitustehtävät voisi siirtää Maanmittauslaitokselle ja riita-asiat käräjäoikeudelle. Turha valittaminen riita-asioissa jäisi pois, koska kustannukset vastaisivat paremmin kuluja.
- Valtionavustusten taso pitää olla sellainen, että tieverkon liikennöitävyys turvataan myös yhä raskaammille ajoneuvoille. Erityisesti puutavarakuljetukset edellyttävät tätä mutta myös muut maaseudun elinkeinot.
- Valtionapumäärärahoja tulisi lisätä niin, että valtionapuun oikeuttavat tiekunnat saisivat avustusta vuosittaiseen kunnossapitoon, kuten takavuosisikymmeninä oli. Myös muille kuin valtionapuun oikeuttaville teille olisi hyvä olla jonkinlainen avustus valtiolta, koska monet tiet, joilla on esim. vain vähän asutusta, ovat muuten hyvin tärkeitä kulkuyhteyksiä kunnan sisällä, jopa kuntien välillä.
- Kommunen har hamnat att bidra med mer bidrag till väglagen efter att statliga stöden togs bort för underhållningen. Det är bra att statliga stöd för reoveringar finns (broar/trummor osv.), men staten borde även understöda väglag var det finns genomfart mellan statliga vägar. Detta är stort problem hos oss, men obehörig yttre trafik. Dessa borde få statligt stöd.
- Fortsätta med möjlighet att söka stöd av staten genom vägförbättringar samt brobyggen, stödbudgeten måste höjas! ej minskas om det skall gå att använda andra fordonsmedel i landet än bara tåg till Helsingfors.
- Siltojen uusiminen ja peruskorjaus valtion tai maakuntien kustannuksiksi, koska kustannukset ovat muutoin liian suuret niin tiekunnalle kuin pienille kunnillekin.
- Valtion tulisi olla enemmänkin koordinaattori kuin toteuttaja. Valtion osalta on riittävä, että valtio osallistuu pääteiden kunnossapitoon.
- Valtion tukea tulee lisätä, koska nyt yksityisteiden osakkaat kantavat liikaa vastuuta ulkopuolisesta liikenteestä, ja kuntien taloudellinen tilanne alentaa kuntien maksamaa tukea.
- Arkistointi. Koulutus.
- Pysyvien liikennemerkkien asettamiseen suostumuksen antaminen.

-
- Staten borde helt överta ansvaret för väglagsförjorna där det finns fast bosatt befolkning om det är meningen att det i framtiden ska finnas sådan. I och med att bidragen för färjorna nu håller på och skärner kommer det så småningom att bli ekonomiskt omöjligt att vara bosatt bakom en väglagsfärja.
 - Selkeintä, että Maanmittauslaitos hoitaisi kaikki yksityisteihin liittyvät toimitukselliset ja oikeudellista neuvontaa edellyttävät asiat. Teknistä ylläpitoa vaativiin kysymyksiin löytynee laajimmin osaamista valtion teitä hallinnoivalta organisaatiolta (ELY, ennen Tielaitos). Riita-asiat tulisi hoitaa joko Maanmittauslaitoksen toimitusmenettelyllä tai käräjäoikeudessa.
 - Teiden yleiskäyttöoikeudesta huolehtiminen rahoituksen keinoin.
 - Rekisterinpitoviranomaisena toimiminen (parannettavaa rutkasti nykyisestä yksityisteiden osalta).
 - Yksityistierekisterin ylläpito. Strategisesti tärkeiden kohteiden valvonta ja toimintavarmuus.